

N:o 18.

Ank. till Riksd. Kansli d. 8 Mars 1867, kl. 12 midd.

Andra Kammarens Tillfälliga Utskotts (N:o 1) Utlåtande N:o 4, i anledning af väckt förslag om underdånig skrifvelse till Kongl. Maj:t, angående sådan ändring i 12 § Läroverksstadgan, att grekiska språket må blifva ett valfritt läroämne.

Uti en till Utskottet öfverlemnad motion, N:o 194, har Herr *Beronius*, *V. M.*, föreslagit:

att Riksdagen må hos Kongl. Maj:t i underdånighet anhålla om den förändring i 12 § af Läroverksstadgan, att lärjunge, som begagnar undervisning i latin, må, om målsman så önskar, befrias från läsning af grekiska, och att han, å den tid, som derigenom blir ledig, i stället må undervisas på sätt rektor och lärare, med billigt afseende på målsmans önskan, finna lämpligt eller ock utom skolan njuta sådan undervisning, som af rektor godkännes.

Enligt hvad Utskottet inhemtat, har frågan, huruvida grekiska språket skall vara ett obligatoriskt läroämne, eller huruvida befrielse derifrån äfven för dem, som läsa latin, må kunna medgifvas, vid de tvänne sistförflutna riksdagarne varit föremål för Rikets Ständers pröfning. Uti underdånig skrifvelse till Kongl. Maj:t den 21 November 1863 uttalade Rikets Ständer den mening, att då, enligt skolstadgan, undervisning vid elementarläroverken meddelas uti andra icke obligatoriska ämnen, konseqvensen syntes fordra, att icke någon ålades läsa grekiska derföre, att han läste latin, och att, då för inträde i åtskilliga Statens tjen-

ster fordrades kunskap i latinska men icke i grekiska språket, tillfälle äfven borde lemnas lärjunge att inhemta undervisning i det förra, utan att belastas med det sednare; på grund hvaraf Rikets Ständer anhöllo, att Kongl. Maj:t täcktes förordna att valfrihet i fråga om grekiska språkets läsning måtte kunna medgifvas och att, då sådan befrielse eger rum, annan undervisning måtte af lärjungen få åtnjutas antingen inom eller utom skolan.

Med föranledande häraf har Kongl. Maj:t genom Kungörelse den 12 Maj 1865 förordnat följande:

“För yngling på elementarläroverkets klassiska linie, som befinnes icke utan svårighet kunna följa undervisningen, må framställning om hans befrielse från läsningen af grekiska språket göras af vederbörande målsman, och må, efter det Läroverkskollegium yttrande afgifvit på eforus bero att den äskade befrielsen bevilja; börande den sålunda dispenserade, på de åt grekiska språket anslagna lärotimmar, i stället under vederbörande lärares tillsyn sysselsättas med skriftliga arbeten på lärorummet.”

I följd deraf att berörda nådiga föreskrift icke kunde sägas innefatta något bifall till Rikets Ständers underdåniga framställning, väcktes redan vid nästpåföljande riksdag ånyo motion om grekiska språkets upphörande att vara ett obligatoriskt läroämne. Uti häröfver afgifvet Utlåtande yttrar samma riksdags Allmänna Besvärs- och Ekonomi-Utskott, bland annat, följande:

“Då Rikets Ständer, med sitt beslut i ämnet, icke åsyftade *de* lärjungar, hvilka befinnas icke utan svårighet kunna följa undervisningen, utan ansågo valfrihet i ofvanberörda hänseende böra ega rum för *alla* — med målsmans begifvande — kan Utskottet undgå att yttra sig derom, huruvida det ens är sannolikt, att de flera i den nådiga Kungörelsen uppställda villkoren — deribland det för en lärjunge på den klassiska linien förödmjukande erkännandet att icke utan svårighet kunna följa undervisningen — i verkligheten någonsin komme att leda till befrielse från grekiska språkets läsande. Men då Utskottet, lika med nästlidna riksdags Ständer, anser angeläget vara, att den i meranämnda underdåniga skrifvelse uttalade grundsats vinner tillämpning, och, till följd af innehållet uti den af Kongl. Maj:t nyligen meddelade nyss omförmälda föreskrift, antagas måste, att det låter sig göra att lämpa undervisningen i skolan derefter, föränlåtes Utskottet, på de i samma skrifvelse upptagna och i öfrigt vid ämnets behandling ofta upprepade skäl, tillstyrka Rikets Ständer att förnya förrberörda underdåniga begäran.”

Genom tvänne Ständs afslag å här ofvan anförda Betänkande kom emellertid den ifrågavarande motionen att vid sistlidna riksdag förfalla.

Efter att hafva tagit den vid innevarande riksdag af Herr Beronius i berörda syfte väckta motionen i öfvervägande, kan Utskottet icke underlåta att instämma i den mening, som i den underdåniga skrifvelsen den 21 November 1863 äfvensom uti sistlidna riksdags Allmänna Besvärs- och Ekonomi-Utskotts

Betänkande blifvit uttalad rörande vigten och behöfgheten af den ändring i Läroverksstadgan, som motionären nu föreslår i fråga om lärjunges befrielse från grekiska språkets läsning. Hvad deremot beträffar den undervisning, som den sålunda dispenserade lärjungen bör i stället erhålla, hyser Utskottet betänklighet vid att tillstyrka, att densamma må, annorlunda än undantagsvis, kunna få åtnjutas utom läroverket på de tider, då det åligger lärjungen att vistas i skolan. Om en annan grundsats blefve tillämpad, skulle nemligen den kontroll rektor och lärare äro skyldige att utöfva öfver samtliga lärjungarnes flit, studier och uppförande i väsendtlig grad försvåras.

På grund häraf och enär den af motionären föreslagna bestämmelsen, hvilken jemväl Utskottet för sin del gillar, att den dispenserade lärjungen må undervisas på sätt rektor och lärare, med billigt afseende på målmans önskan, finna lämpligt, icke utesluter möjligheten af undervisnings erhållande äfven utom lärorummet, om anledning till begagnandet af en sådan utväg förefinnes samt målsman och rektor derom äro ense, så anser Utskottet annan föreskrift i detta afseende vara obehöflig.

Utskottet hemställer alltså, att Riksdagen måtte på det sätt bifalla Herr Beronii motion,

att Riksdagen hos Kongl. Maj:t i underdånighet anhåller om den förändring i 12 § af nu gällande Stadga för Rikets elementarläroverk, sådan denna § lyder efter Kongl. Kungörelsen den 12 Maj 1865, att lärjunge, som begagnar undervisning i latin, må, på målsmans anhållan, frikallas från läsning af grekiska språket och i stället under de lärotimmar, då sådan befrielse eger rum, undervisas på sätt rektor och lärare, med billigt afseende på målsmans önskan, finna för lärjunge lämpligt.

Stockholm den 7 Mars 1867.

På Utskottets vägnar:

A. H. FOCK,

Ordförande.
